

D. O. M.

DE FRACTURIS.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

ADMIRABILIS corporis humani compages ita fuit ab immortali Deo comparata, ut, etiamſi nulli externis de cauſis per vitam imminerent morbi, ſolo tamen ætatis lapſû, definitum ad tempus licet diutiùs ſemoti ingrueret lethi dura neceſſitas. Ea eſt enim partium corpus conſtituentium natura, ut ſolo uſu diuturno obliterentur. Fluida ſenſim auram vitalem amittunt, rigeſcunt ſolida, organa debilitantur, indureſcunt vaſa, ſanguis rarior & pauperior diffunditur, actiones languent, vita friget, ac demum ex ipſis vivendi principiis naſcitur certa moriendi conditio.

SED raro admodum, ad momentum illud ineluctabile incolumes pervenimus. Hoc, quodcunque ſit, ævum vitæ ſæpè ſæpiùs, aut infandis doloribus excruciat, aut immaturum re-

H

ſecat undequaque erumpens morborum fœda proluvies. Eorum aſſultibus obnoxia patet totius coporis œconomia. Solida pariter ac fluida aggrediuntur, & partes vel duriſſimæ (oſſa) quæ textû denſiore, profundiore ſitû magis deffendi viderentur, non rariùs tamen, imò frequentiùs læduntur quam cæteræ. De earum fracturis tractaturi, cum de oſſibus generalia quædam præmittere vetet anguſtior pagina, eorum ſtructuram, connexionem & uſus deſideranti cuilibet pro viribus exponere conabimur.

Fractura dicitur ſolutio continui à causâ externâ, & contundente in oſſe producta. Diverſimodè interſe fracturæ differunt. Si ſpectes ad eſſentiam morbi, dividuntur in ſimplices, compoſitas & complicatas. Si figuræ ratio habeatur, aliæ ſunt tranſverſæ, aliæ obliquæ : fracturam in longum non admittimus, quia nullâ vi oſſa hoc modo potiùs quam tranſverſa aut in fragmenta diſrumpi poſſe concipiuntur. Ex numero oſſium fractorum, & extenſione fracturæ habebis completam & incompletam. Ratione temporis dividuntur in recentes & antiquas, ratione loci fracturæ, in mediam, ſuperiorem, inferiorem, & circà juncturas. Dimotione denique oſſium multùm inter ſe diſcrepant; extrema enim oſſis fracti aut ſuum retinent locum, aut craſſitie adhuc paucâ inter ſe contingere poſſunt, aut demùm ita è ſede ſuâ dimoventur ut aliud ſuper aliud efferatur.

Causas Fracturarum externas omnes eſſe non injuriâ dixerimus : internæ tantùm prædiſponunt undè impropriè cauſæ dicuntur. Oſſa quidem ſcorbuto molleſcunt, roduntur carie, medullaris ſucci inopiâ exſiccantur, lue venereâ, rachitide, cancere ita afficiuntur, ut vel leviſſimo impulsû, immò & proprii corporis pondere frangi poſſint : ſed ſemper determinans & externa cauſa requiritur : cauſæ autem illæ ſunt ictus, lapſus, motus violenti, & omnia quæ exteriùs corpori impinguntur.

Fracturarum ſigna ex viſû, tactû, auditû deſumuntur. Oculis cognoſcitur membri conformatio prava, brevitas, curvatura : ſed hæc num à naturâ num à læſione oriantur perpendendum. Digitis deprehenditur oſſis inæqualitas, depreſſio nempe, ſeu prominentia. Signum autem his certius crepitationem an ad tactum, an ad auditum referam haud ſcio : ita enim inter ſe collidi extrema oſſium pertractando ſentimus, ut digitis, ſi dicere auſim, audia-

tut crepitatio. Unum tamen videndum ne ſcilicet hæc colliſio cum emphyſematis, aut tendinum ægrè in vaginis decurrentium ſtrepitû confundatur. Alia ſunt minùs certa ſigna, dolor, tumor, debilitas partis læſæ, impotentia movendi membri, &c. Sed his omnibus, quippe quæ dubia ſint & æquivoca, non confidentiùs inhærendum.

Accidentia Fracturarum triplicis generis diſtinguuntur; nempe præexiſtentia, ut caries, exoſtoſis, ulcus, ac varia quibus aut vitiantur liquores, aut oſſa fragiliora evadunt; concomitantia, quæ vel ex ictû naſcuntur, ut vulnus, hemorrhagia, contuſio, luxatio, oſſis comminutio, fragmenta veſtium, cuſpides armorum, glandes plumbeæ in vulnus aut in ipſam oſſis ſubſtantiam immiſſa, vel ex ipſo morbo ortum ducunt, ut veſiculæ cutaneæ, ereſipelas, ſubſultus per ſomnum, inſomnia, convulſio, ſtupor, febris, inflammatio, abceſſus, fiſtulæ, gangræna; ſubſequentia demùm ut anchyloſis, atrophia, deformitas calli, oſſis curvatura, decurtatio membri, vel ipſius etiam elongatio.

Ex numero & gravitate accidentium quæ fracturas comitantur, facilè dignoſcitur quam prudenter & cautè in prognoſi enuntiandâ agere debeat Chirurgus. Itaque ſive leviores, ſive graviores ſint fracturæ, ita ſuas prædictiones inſtituat ut juxtà-poſitis partibus, loco oſſis fracti, complicationi morbi, ætati, temperamento conſulat. Sunt enim regulæ quædam quarum auxilio fretus tutiùs certiùſque judicabit. Fractura v. g. ſimplex minùs adducit periculi quam compoſita, hæc minùs quam complicata. Tranſverſa facilè curatur, & ubi aut nulla aut parva dimotio, nullâ quoque aut ferè nullâ operatione opus eſt. Sufficiunt apta deligatio, quies & generales curæ; non item in obliquis, difficilè admodùm aliquandò reducuntur, & difficiliùs adhuc in ſede ſuâ continentur. Ubi verò mole gravi perculſum os conteritur & comminuitur, tùm graviſſimum imminet periculum: cuſpides & anguli carnes dilacerant, diſtendunt nervos, lædunt vaſa, & ægro mutilationem aut ipſam mortem minantur. Cum in medio os frangitur, tutior cura, cum prope juncturas, dubia, cum in ipſo articulo, ferè deſperata videtur: oſſa graciliora difficiliùs retinentur; completa fractura incompletâ periculoſior: quæ in pedibus occurrunt longè pejores quam quæ in brachiis: recentes feliciùs curantur quam veteres. Si nulla adſit prædiſponens cauſa, ſi tempera-

mento forti gaudeat æger, ætate floreat juvenili, feliciores ſperantur exitus, ſin aliter, triſtiores. Hæc ſunt præcepta quibus ad judicium ferendum ducitur Chirurgus.

In eo conſiſtit fracturarum cura ut partes dimotæ in ſedem reducantur, deligatione contineantur, debellentur ſi quæ ſint, accidentia, futura præcaveantur. Partes reducuntur operatione tripartitâ, nempe extenſione, contra-extenſione, & conformatione. Extenſio & contra-extenſio fiunt manibus, laqueis, aut etiam machinamentis. Hoc ultimum medium prorſùs rejicimus, ſummumque Chirurgiæ præceptum ducimus manus ſemper præſtare machinis. Extenſiones celebrantur, ut extrema oſſis fracti à ſe invicem diſtent, & ſuæ parti longitudo & rectitudo reſtituantur. Judicio, conatû, induſtriâ ita gubernentur, ut ſequantur lineam rectam, & neutra alteram ſuperet. Fiant gradatim, & paulatim creſcant, ut ſic leniter & ſine divulſione aſperitates & cuſpides fracturæ ab anfractibus alterius extremitatis liberentur. Tùm opus Chirurgi partes conformare, repellere fragmenta, ſi quæ ſint, extremitates apprimè coaptare, & id modò pollicibus, modò volâ manus, modò duobus manibus applicatis perficiet. Ubi debito ſitû partes approximatæ fuerunt, tùm idoneâ faſciatione continendæ ſunt. Faſciatio pro variis fracturis varia; ſed generaliter dividitur in circularem, & interſectam quæ vulgò *octodecim capitum* dicitur. Prior in ſimplici, poſterior in complicatâ fracturâ uſurpatur; tunc adhibeantur medicamenta, ſplenia, ferulæ, chartæ, &c. Id imprimis videndum ut nec laxior, nec ſtrictior ſit deligatio. Poſtea pars in ſitû permanenti collocanda, qui quidem is eſſe debet ut molliter & tutò decumbat membrum, nec impediatur liquorum circuitus : poſt certum tempus nova applicanda faſciatio, cujus temporis ſpatium indicabunt accidentia & natura morbi. Sunt plurimæ utiquam curæ per totum tempus adhibendæ, ex quibus neglectis multùm incommodi naſci poſſet. Pars, ſi pilis obtegatur, radenda : medicamine ſpirituoſo, reſolutivo, aromatico ſplenia imbuenda. Emplaſtra prorſùs non ut inutilia tantùm, ſed ut nociva rejiciantur. Faſciæ membri gracilitati amplitudini-ve accommodentur : longiùs à fracturâ applicentur vires, ne ligaturâ quæ muſculos decurtat, eorumdem contractilitas augeatur. Si membrum ſit inæquale, vacuum repleatur aut pluribus ſpleniis, aut uno graduato, aut contortis &

reverſis faſciæ jactibus. Semper in caſibus periculoſis præponatur *octodecim capitum* deligatio, quo faciliùs cuilibet accidenti conſuli poſſit. Sæpiùs viſitetur æger; ſi laxior deligatio, ſtringatur, ſi ſtrictior, laxetur. Generalia aliundè remedia adhibeantur, ſanguinis miſſiones plus minus-ve repetitæ, potus frequens & refrigerans, diæta rigidior vel uberior, &c. Chirurgus hæc; natura cætera præſtat. Calli generatio ejus opus, de cujus Mechaniſmo, multi varia : tantam Litem Componere vetat propoſiti ratio : fracturæ enim non Eloquentiâ & argumentis, ſed methodicâ deligatione & remediis curantur.

Has Theſes, DEO JUVANTE, & præſide M. PETRO JOANNE-BAPTISTA BOTENTUIT LANGLOIS, Artium, & Chirurgiæ Magiſtro, *tueri conabitur* PETRUS-MATHURINUS BOTENTUIT LANGLOIS, *Pariſinus in almâ Univerſitate Pariſienſi, Artium Liberalium Magiſter, in utroque Jure Licentiatus, nec non in ſupremâ Senatus curia patronus.*

PARISIIS.

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS;

Die Sabbati 18ª. *Julii à ſeſquiſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam anno R. S. H.* 1772.

PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis P. AL. LE PRIEUR, Regii Chirug. Collegii Typographi, 1772.